

Sygn. akt III AUa 667/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Wojciech Bzibziak (spr.)
Sędziowie	SSA Gabriela Pietrzyk - Cyrbus SSA Witold Nowakowski
Protokolant	Michał Eksterowicz

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2019 r. w Katowicach

sprawy z odwołania (...) Ochrona Sp. z o.o. w J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

przy udziale zainteresowanych A. P. (1) (A. P. (1)) i A. P. (2) (A. P. (2))

o ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji (...) Ochrona Sp. z o.o. w J.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku

z dnia 19 grudnia 2017 r. sygn. akt IX U 601/17

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od (...) Ochrona Sp. z o.o. w J. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. kwotę 3870 zł (trzy tysiące osiemset siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

/-/ SSA G. Pietrzyk - Cyrbus /-/ SSA W. Bzibziak /-/ SSA W. Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 667/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 lutego 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, że zainteresowany L. S. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u

płatnika składek PHU (...) Sp. z o.o. w okresie od 2 listopada 2010r. do 16 lipca 2011r. i ustalił wysokość podstawy wymiaru składek za ten okres.

Decyzją z dnia 14 marca 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, że zainteresowany A. P. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek PHU (...) Sp. z o.o. w okresie od 1 sierpnia 2006r. do 31 marca 2011r. i ustalił wysokość podstawy wymiaru składek za ten okres.

Decyzją z dnia 22 maja 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, że zainteresowany A. P. (2) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek PHU (...) Sp. z o.o. w okresie od 1 grudnia 2010r. do 28 lutego 2011r. i ustalił wysokość podstawy wymiaru składek za ten okres.

Organ rentowy wskazał, iż zainteresowani we wskazanych okresach wykonywali pracę na podstawie umowy zlecenia w (...) Sp. z o.o. na rzecz płatnika składek, u którego pozostawali w zatrudnieniu, tj. PHU (...) Sp. z o.o., bowiem płatnik składek zawarł umowę o świadczenie usług z (...) Sp. z o.o., na podstawie której wykonywał usługi ochrony mienia i osób w obiektach chronionych przez PHU (...) Sp. z o.o., tj. (...) S.A. oraz (...) S.A.

W odwołaniach od tych decyzji (...) OCHRONA Sp. z o.o. (dawniej PHU (...) Sp. z o.o.) działająca przez pełnomocnika będącego radcą prawnym wniosła o ich zmianę i ustalenie, że zainteresowani nie podlegali w okresach w nich wskazanych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu z tytułu realizacji usług dla (...) Sp. z o.o. oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. Wskazała, że pomimo, iż obie Spółki prowadzą działalność w zakresie ochrony osób i mienia, to każda z nich realizuje indywidualnie zleczone kontrakty na rzecz różnych podmiotów. Każda z nich świadczy usługi na różnych obiektach.

Organ rentowy wniosł o oddalenie odwołań podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonych decyzjach.

Zainteresowani A. P. (2), A. P. (1) i L. S. nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd I instancji połączył sprawy dotyczące wszystkich zainteresowanych do wspólnego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2017r., sygn. akt IX U 601/17 Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku oddalił odwołania.

Na podstawie akt organu rentowego, zeznań świadka A. J. (k. 110-112 i 113 a.s.), przesłuchania zainteresowanych A. P. (2) i A. P. (1) (k.83-84 i 87 a.s.), akt osobowych zainteresowanych, umowy nr (...) z dnia 29 maja 2006r. zawartej pomiędzy Spółkami wraz z zasadami współpracy, umów zlecenia wraz z rachunkami zawartymi przez Spółkę (...) z zainteresowanymi, przesłuchania w charakterze strony T. B. (k. 84-85 i 87 a.s.) ustalił Sąd, że PHU (...) Sp. z o.o. w dniu 29 maja 2006r. zawarła umowę o świadczenie usług z (...) Sp. z o.o. na czas nieokreślony, na podstawie której druga z nich wykonuje usługi ochrony mienia i osób w obiektach chronionych przez pierwszą Spółkę, tj. w obiektach (...) S.A. oraz (...) S.A. Spółka (...) powstała w 2003r., jej właścicielami jest kilka osób fizycznych. Jest ona współnikiem (...) Sp. z o.o., której prezesem był J. B. (ojciec A. J. i T. B.).

Podał nadto Sąd, że A. J. od początku pełni funkcję prezesa zarządu (...) Sp. z o.o. Jest też pracownikiem w (...) OCHRONA Sp. z o.o.

Z kolei T. B. jest prezesem (...) OCHRONA Sp. z o.o. W Spółce (...) nie pełnił żadnych funkcji i nie miał tam żadnych udziałów do 2013r., kiedy wraz z A. J. (siostrą), J. B. (ojcem) i bratem kupili udziały w obu tych firmach.

Prezes (...) jest pełnomocnikiem zarządu w Spółce (...).

Siedziby obu firm są w jednym miejscu pod adresem J., ul. (...). Zajmują one inne pomieszczenia w tym samym budynku.

A. J. w tym samym budynku ma dwa biurka, jedno jako pracownik (...) OCHRONA Sp. z o.o., drugie jako prezes zarządu (...) Sp. z o.o.

Wskazał także Sąd, że (...) OCHRONA Sp. z o.o. powstała w 1994r., jako PHU (...) Sp. z o.o., a w 2015 roku zmieniła nazwę na (...) OCHRONA Sp. z o.o. Głównym przedmiotem jej działalności jest ochrona mienia, sprzątanie, konwoje. (...) Sp. z o.o. ma ten sam zakres działalności. Powodem powstania (...) Sp. z o.o. była konieczność dostosowania się do wytycznych Państwowej Inspekcji Pracy będących wynikiem stwierdzenia zbyt dużej ilości nadgodzin pracowników (...) OCHRONA Sp. z o.o.

Ustalił również Sąd, że do obowiązków zleceniobiorców w (...) należała ochrona mienia. Godzinami pracy konkretnych pracowników zajmowali się szefowie ochrony na danym ochranianym obiekcie. Mogły to być osoby zatrudnione zarówno na podstawie

umowy o pracę, jak i na podstawie umowy zlecenia, niekoniecznie zatrudnione w jednej i drugiej firmie równocześnie. Godziny pracy zleceniobiorców były odnotowywane.

Szef ochrony sporządzał wykazy przepracowanych godzin, w oparciu o które kadrowa wyliczała wynagrodzenie.

Praca zainteresowanych wykonywana w ramach zlecenia polegała na tym samym, co na podstawie umowy o pracę, tj. na pilnowaniu obiektu poprzez wykonywanie obchodu, odnotowywaniu wjeżdżających i wyjeżdżających pojazdów. Jeżeli dany obiekt był ochraniany przez (...) OCHRONĘ Sp. z o.o., a zlecenie wykonywali tam zainteresowani w ramach (...) Sp. z o.o., to beneficjentem tych usług była (...)

Sp. z o.o. (...) zlecenia były zawierane przed rozpoczęciem okresu, w którym miała być realizowana taka umowa.

Sąd I instancji podał, że A. P. (2) zawierał umowy zlecenia ze Spółką (...)

w okresie od 1 grudnia 2010r. do 28 lutego 2011r. W tym samym czasie był zatrudniony

na podstawie umowy o pracę od 1 grudnia 2010r. do 28 lutego 2011r. w Spółce (...) w połowie wymiaru czasu pracy, jako agent ochrony osób i mienia.

Od 2008 roku był uprawniony do emerytury.

Z kolei L. S. zawierał umowy zlecenia ze Spółką (...) w okresie od

2 listopada 2010r. do 16 lipca 2011r. W tym samym czasie był zatrudniony na podstawie umowy o pracę od 2 listopada 2010r. do 16 lipca 2011r. w Spółce (...)

w pełnym wymiarze czasu pracy, jako agent ochrony osób i mienia. Jednocześnie był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Natomiast A. P. (1) był zatrudniony jeszcze w latach 90-tych w Spółce (...), gdy nie istniała Spółka (...). Następnie miał przerwę w zatrudnieniu i ponownie zatrudnił się w obu Spółkach. W okresie od 1 sierpnia 2006r. do 30 czerwca 2011r. zawierał umowy zlecenia ze Spółką (...). W tym samym czasie zatrudniony był na podstawie umowy o pracę od 1 sierpnia 2006r. do 31 marca 2011r. w Spółce (...) w połowie wymiaru czasu pracy, jako agent ochrony osób i mienia. Był uprawniony do emerytury.

Ustalił także Sąd, że od powstania (...) wszystkie nadgodziny były wykonywane

w ramach pracy dla tej Spółki. Tak samo było z pracą w niedziele i święta. Przeważnie zmieniano posterunki, tj. na innym posterunku pracowano w ramach (...),

a na innym w ramach (...), chociaż zdarzało się, że był to ten sam posterunek. Posterunki były umieszczone na jednej kopalni – ochranianym obiekcie. Zdarzało się, że zainteresowany jednego dnia pracował na tym samym posterunku jako pracownik (...), a drugiego dnia jako zleceniobiorca (...). Praca zainteresowanych w ramach jednej i drugiej firmy była dokładnie taka sama. W podstawowym kodeksowym czasie pracy pracownicy ochrony pracowali dla (...), a nadgodziny świadczyli dla (...). Pieniądze za ochronę osób i mienia, tj. za dniówki, które pracownicy przepracowali na terenie danej kopalni otrzymywała (...), która następnie wypłacała je (...), zgodnie z umową o świadczenie usług. Zainteresowani podpisywali listy obecności oraz wpisywali godziny służby i wykonane czynności do

książki raportowej na posterunku. Listy obecności były w jednej i w drugiej firmie. Praca w obu Spółkach polegała dokładnie na tym samym. Pracowano według ustalonego grafiku.

Był jeden grafik dla danego posterunku, w którym były zaznaczone zarówno dni pracy dla (...) OCHRONA Sp. z o.o. i dni pracy dla (...) Sp. z o.o. Dowódca zmiany pracował zarówno w (...), jak i w (...). Zainteresowani podlegali dowódcy w ramach pracy w Spółkach.

Wskazał także Sąd, że Spółka (...) odprowadzała od wynagrodzenia tylko składkę zdrowotną, natomiast (...) odprowadzała wszystkie należne składki od całego wynagrodzenia z tytułu umowy o pracę. (...) nie przedłożyła żadnych umów potwierdzających, iż świadczyła pracę ochrony mienia i osób na terenie (...) i Kompani Węglowej na podstawie swoich własnych umów. Praca taka była świadczona tylko na podstawie umowy o współpracę zawartej pomiędzy obydwoma Spółkami.

Sąd uznał zeznania zainteresowanych za wiarygodne, gdyż są one logiczne, spójne, wzajemnie się potwierdzają i znajdują też potwierdzenie w powołanej dokumentacji.

Sąd przyjął zgromadzony materiał dowodowy za kompletny, wiarygodny i mogący stanowić podstawę dokonania ustaleń faktycznych.

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd Okręgowy w Gliwicach przytoczył treść art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 8 ust. 2a, art. 46, art. 18 ust. 1 i ust. 1a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. e i art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki

zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i stwierdził, że odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd I instancji odwołał się do poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 października 2011r., sygn. III UK 22/11 i wskazał, że przepis art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego,

przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednak w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy,

z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że – będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą – jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą.

W konsekwencji, nawet gdy pracownik zawarł umowę o dzieło z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy, jeśli ten uzyskuje rezultaty jego pracy.

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym, tak jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia

do tych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), który jest także zobowiązany obliczać, rozliczać i przekazywać składki co miesiąc do ZUS (art. 17 ust. 1 tej ustawy).

Ponadto, płatnicy składek w stosunku do pracownika, obliczają części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych przekazują do ZUS (art. 17 ust. 2).

Zdaniem Sądu I instancji przeprowadzone postępowanie dowodowe jednoznacznie wskazuje, iż zainteresowani, czy to pracując w ramach stosunku pracy, czy w ramach umowy zlecenia świadczyli taką samą pracę polegającą na wykonywaniu takich samych czynności związanych z ochroną tej samej kopalni. Wykonywanie pracy w ramach umowy zlecenia sprowadzało się w istocie do dalszego świadczenia pracy tego samego rodzaju na rzecz swojego pracodawcy, dla którego wykonywali pracę w ramach umowy o pracę.

Podał Sąd, że za takim przyjęciem przemawiają zeznania zainteresowanych A. P. (2) i A. P. (1) oraz świadka A. J. (prezesa (...) Sp. z o.o.), a także prezesa zarządu (...) OCHRONA Sp. z o.o. T. B. dotyczące obowiązków, rodzaju i miejsca pracy wykonywanej w ramach stosunku pracy i w ramach umowy zlecenia i dotyczących powszechnej praktyki panującej w tej Spółce dotyczącej wykonywania przez jej pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy dodatkowej pracy, takich samych obowiązków przy ochronie danej kopalni w ramach umowy zlecenia zawartej ze Spółką (...).

Sąd I instancji podkreślił także, że (...) Sp. z o.o. świadczyła pracę ochrony mienia i osób na terenie (...) i KW tylko na podstawie umowy o współpracę zawartej pomiędzy nią i (...) Sp. z o.o.

(...) Sp. z o.o. nie wykazała w żaden sposób, iż świadczenie takiej pracy odbywało się na podstawie własnych umów Spółki. Prezes zarządu (...) wręcz przyznał, że powodem powstania Spółki (...) była konieczność dostosowania się do wytycznych Państwowej Inspekcji Pracy z uwagi na nadmierną ilość nadgodzin poszczególnych pracowników. Praktykowano zlecenie firmie zewnętrznej prace pracowników w nadgodzinach.

W konsekwencji Sąd Okręgowy w Gliwicach przyjął, że w ramach zawartych umów zlecenia ze Spółką (...) wykonywali w rezultacie pracę na rzecz swojego pracodawcy, tj. (...) OCHRONA Sp. z o.o. i na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołania.

Powyższy wyrok zaskarżyła (...) OCHRONA Sp. z o.o. działająca przez pełnomocnika będącego radcą prawnym zarzucając naruszenie:

1) art. 233 § 1 kpc w związku z art. 231 kpc poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie, polegające na nierozważeniu całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wyprowadzeniu ustaleń faktycznych sprzecznych ze zgromadzonym materiałem dowodowym w sposób przekraczający granice swobodnej oceny dowodów, a to poprzez:

- błędne przyjęcie, iż zainteresowani wykonując umowę zlecenia dla (...) Sp. z o.o. wykonywali czynności dla pracodawcy,

- pominięcie, iż beneficjentem usług świadczonych przez zainteresowanych była Spółka (...),

- nieuwzględnienie, iż Spółka (...) wykonuje czynności z zakresu ochrony osób i mienia,

2) art. 83 ust. 1 pkt 2, 3 i ust. 2, art. 6 ust. 1 i 4, art. 8 ust. 1 i 2a, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 9, art. 36, art. 38 ust. 2 i art. 68 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku

z art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz § 2 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawie rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany ZUS, poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie, a to przez:

- błędne przyjęcie, iż zainteresowani wykonując umowę zlecenia na rzecz (...) (...) Sp. z o.o. świadczyli pracę na rzecz PHU (...) Sp. z o.o., podczas gdy wykonywali usługi na rzecz zleceniodawcy,
- pominięcie, iż zakresy usług realizowanych przez (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. nie są tożsame, stąd zainteresowani wykonując zadania dla (...) (...) Sp. z o.o. nie mogli świadczyć pracy dla pracodawcy w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W oparciu o powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzedzających go decyzji oraz ustalenie, że zainteresowani jako pracownicy płatnika składek nie podlegali obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i chorobowemu z tytułu realizacji usług dla (...) Sp. z o.o. oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Skarżąca zarzuciła, że analiza materiału dowodowego sprawy potwierdza, iż Spółka (...) była samodzielnym podmiotem świadczącym usługi ochroniarskie, samodzielnie działająca na rynku. Zainteresowani mogli więc zawrzeć z tym podmiotem umowę zlecenia i to (...) Sp. z o.o. była beneficjentem tej umowy, a nie (...) Sp. z o.o.

Nie jest więc prawidłowe założenie, że czynności wykonywane przez zainteresowanych były świadczeniem na rzecz pracodawcy. Zainteresowani działali bowiem na rzecz innego podmiotu. Błędny jest zatem stanowisko Sądu I instancji, że zainteresowani będąc zatrudnionymi u płatnika składek jednocześnie świadczyli na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z (...) Sp. z o.o. Zarówno Spółka (...) jak i Spółka (...) prowadzą działalność w zakresie ochrony osób i mienia. Jednak każda z nich realizuje indywidualnie zlecone jej kontrakty.

Organ rentowy wniosł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna.

Spór w rozstrzyganej sprawie dotyczył prawidłowości ustalenia przez organ rentowy podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne A. P. (1) i A. P. (2) (sprawę z udziałem zainteresowanego L. S. wyłączono do odrębnego postępowania z uwagi na jego śmierć w dniu 7 września 2017r.) jako pracowników płatnika składek – PHU (...) Sp. z o.o. (obecnie (...) OCHRONA Sp. z o.o.) w J. za okresy i w kwotach wskazanych w zaskarżonych decyzjach z tytułu umów zlecenia zawartych z (...) Sp. z o.o. w J. realizowanych na rzecz Spółki PHU (...), przy czym sprowadzał się do oceny, czy praca wykonywana w ramach umów zleceń w istocie była pracą świadczoną na rzecz własnego pracodawcy.

Zarówno ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego w Gliwicach, jak i dokonana ocena w pełni podziela Sąd II instancji przyjmując je za własne (stąd też za zbędne uznano ich ponowne przytaczanie w tym miejscu).

Przypomnieć zatem jedynie należy, iż zgodnie z treścią art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2017r., poz. 1778 ze zm.) za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje

się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 2 września 2009r., sygn. akt II UZP 6/09 (OSNP 2010, nr 3-4, poz. 46), a Sąd Apelacyjny pogląd ten w całej rozciągłości podziela, wskazany przepis rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Dotyczy ono dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednak w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika, w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jest to, że – będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą – jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub z inną osobą.

Zauważyć należy, że na gruncie ubezpieczeń społecznych (art. 8 ust. 2a) pojęcie pracownika obejmuje z jednej strony osoby związane umową cywilnoprawną ze swoim pracodawcą, a z drugiej także osoby, które świadczą pracę na rzecz swego pracodawcy, chociażby formalnie były związane umową zlecenia z osobą trzecią. Ustawodawca wyraźnie rozróżnia sytuacje, gdzie występuje świadczenie pracy na rzecz pracodawcy w sensie podmiotowym (zawarcie umowy z pracodawcą) oraz w sensie przedmiotowym (wykonywanie w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z innym podmiotem pracy na rzecz pracodawcy, z którym osoba pozostaje w stosunku pracy).

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym, osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych.

Podkreślić trzeba, że określone w omawianym przepisie dwie sytuacje faktyczne, w których może znaleźć się osoba, do której przepis ten jest adresowany (pracownik wykonujący pracę na podstawie wymienionych umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą oraz umów zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale praca jest wykonywana na rzecz pracodawcy), mają równorzędny charakter. Oznacza to, że skutki prawne wynikające z realizacji takich umów muszą być takie same, tzn., że dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak, jak w ramach stosunku pracy łączącego pracownika z pracodawcą.

Żaden z przepisów ustawy z dnia 13 października 1998r. nie daje też podstaw – jak chciałaby to czynić skarżąca – do zróżnicowania sytuacji faktycznych, o których mowa w art. 8 ust. 2a i przyjęcia, że w przypadku wykonywania pracy na podstawie wymienionych w tym przepisie umów cywilnoprawnych, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z tym którym pozostaje w stosunku pracy, należy uważać taką osobę za pracownika podmiotu, z którym łączy ją stosunek pracy, a w przypadku wykonywania pracy na podstawie tych umów przez osobę, która umowy takie zawarła z osobą trzecią, jednak w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, należy uważać ją za pracownika podmiotu, z którym łączy ją stosunek cywilnoprawny (pracownika osoby trzeciej).

W świetle powołanej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., przesłanką decydującą o uznaniu za pracownika osoby świadczącej w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz swojego pracodawcy jest to, że w ramach takiej umowy, wykonuje faktycznie pracę dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy). Użyty w art. 8 ust. 2a zwrot „działać na rzecz” użyty został w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyjąś

rzecz” może odbywać się w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 kp). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy” (art. 734 i nast. kc).

W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Podnieść należy, że hipotezą normy prawnej wynikającej z tego przepisu systemowej, objęte są dwa rodzaje relacji pomiędzy zainteresowanymi podmiotami.

Pierwszą jest sytuacja, gdy oba stosunki (pracowniczy i cywilnoprawny) dotyczą tych samych podmiotów, jednocześnie występujących wobec siebie w roli pracodawcy - zleceniodawcy

i pracownika - zleceniobiorcy, drugą zaś sytuacja, gdy na istniejący stosunek pracy nakłada się stosunek cywilnoprawny między pracownikiem i osobą trzecią, na podstawie którego pracownik wykonuje pracę na rzecz pracodawcy (zleceniobiorcy itp.) w ramach łączącej pracodawcę z tą osobą trzecią (zleceniodawcą i inną w rozumieniu prawa cywilnego) umownej więzi prawnej. W tym ostatnim przypadku, to w istocie pracodawca jest rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika - zleceniobiorcę, bez względu na to, czy w trakcie jej wykonywania pracownik pozostawał pod jego faktycznym kierownictwem i czy korzystał z jego majątku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, na użytek rozstrzyganej sprawy wystarcza stwierdzenie, że zastosowany w treści przepisu zwrot: „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy” oznacza, iż praca ta wykonywana jest w przebiegu realizacji stosunku prawnego łączącego pracodawcę z podmiotem będącym – dla wymienionego pracownika – zleceniodawcą lub zamawiającym dzieło.

Potwierdzeniem przedstawionej wykładni art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest unormowanie zawarte w jej art. 18 ust. 1a dotyczące sposobu ustalania podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (a poprzez jej art. 20

ust. 1 i art. 22 także na chorobowe i wypadkowe). Zgodnie z tym przepisem w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a (a zatem wszystkich tam wymienionych,

a nie tylko dających się zakwalifikować do pierwszej opisanej w nim sytuacji), w podstawie wymiaru składek uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło.

Art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi jednocześnie potwierdzenie takiej wykładni art. 8 ust. 2a, zgodnie z którą w każdej z dwóch sytuacji określonych w tym przepisie wymienioną tam osobę należy uważać za pracownika podmiotu, z którym związana jest ona stosunkiem pracy. Dla każdej z takich osób jest bowiem ustalana jedna podstawa wymiaru składek, która również, a zatem dodatkowo, tzn. ponad przychód ze stosunku pracy, uwzględniać musi przychód z określonych w art. 8 ust. 2a umów cywilnoprawnych.

Ponadto, skoro zgodnie z tym przepisem osobę, o której w nim mowa, uważa się za pracownika w rozumieniu ustawy, to przyjąć należy, że płatnikiem składek w stosunku do niej jest wyłącznie pracodawca. Wskazuje na to bowiem uregulowanie art. 4 pkt 2 ustawy

o systemie ubezpieczeń społecznych, które dla pracowników nie przewiduje innego płatnika (v. wskazana uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., sygn. II UZP 6/09). Konstrukcja art. 4 pkt 2a tej ustawy nie pozwala zresztą na odmienną interpretację

tego przepisu. Płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu umowy zlecenia (świadczenia usług) jest pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę

w ramach tej umowy zawartej z osobą trzecią (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., sygn. II UZP 6/09, LEX nr 514221 i wyroki Sądu Najwyższego z dnia

22 lutego 2010r., sygn. I UK 259/09, LEX nr 585727 oraz z dnia 18 października 2011r., sygn. III UK 22/11, OSNP 2012, Nr 21-22, poz. 266).

Przyjąć zatem należy, że to Spółka (...) (poprzednio PHU (...)

(...) Sp. z o.o.) jest z mocy art. 4 pkt 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych

płatnikiem składek dla wszystkich pracowników w rozumieniu tego przepisu, a zatem także dla tych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w tym także dla pracowników pozostających z nim w stosunku pracy i jednocześnie wykonujących na jego rzecz pracę w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią.

Pracodawca A. P. (2) i (...) Sp. z o.o.

w wyniku umowy z dnia 29 maja 2006r., na mocy której zamówił usługę ochrony osób i mienia w chronionych przez siebie obiektach przez Spółkę (...), przejmował rezultat pracy wykonanej przez nich w ramach umów cywilnoprawnych. Pracownicy – zleceniobiorcy w ramach zawartych umów zlecenia, w tym A. P. (2) i A. P. (1), wykonywali prace związane z ochroną osób i mienia w obiektach chronionych przez (...). Za oczywiste zatem uznać należy, że ich praca w ramach umów zlecenia łączących ich ze Spółką (...) była realizowana w interesie pracodawcy ((...) OCHRONA Sp. z o.o.), który uzyskiwał rezultat ich pracy, a więc na jego rzecz w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Przedstawiona wykładnia i interpretacja przepisów prawa materialnego oraz analiza stanu faktycznego sprawy pozwala na przyjęcie, że Sąd I instancji wydając zaskarżone rozstrzygnięcie, dokonał prawidłowej oceny charakteru umów łączących strony oraz wynikających z niej skutków prawnych.

Konsekwencją takiego stanowiska jest stwierdzenie obowiązku skarżącej uregulowania składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe obliczonych od podstawy wymiaru składek określonych w art. 18 ust. 1 i ust. 1a oraz art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz na ubezpieczenie zdrowotne zgodnie z art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 17 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2017r., poz. 1938 ze zm.).

Mając powyższe względy na uwadze, skoro apelacja okazała się bezzasadna, Sąd II instancji na mocy art. 385 kpc oddalił ją.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 kpc w związku z art. 99 kpc oraz § 10 ust. 1 pkt 2 i § 2 pkt 2 i 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2018r., poz. 265) przyjmując wartość przedmiotu zaskarżenia wskazaną przez skarżącego w apelacji.

/-/ SSA G. Pietrzyk - Cyrbus /-/ SSA W. Bzibziak /-/ SSA W. Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

MP